

פְּרֹשֶׁת פְּנַחֵס

פְּרֹשֶׁת פְּנַחֵס

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵה זֶה מוֹסֵר אָבִיךָ? מוֹסֵר זו הַתּוֹרָה, שְׁלִישׁ בֵּה פְּמָה תּוֹכַחְתוּ, פְּמָה עֲנָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם א) מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאַל תִּקַּח בְּתוֹכְחָתוֹ.

וּכְמוֹשׁ שֶׁכָּל מִי שֶׁשִּׁמְשָׁתְדֵל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֵה שִׁיפְתָּחוּ לוֹ כְּמָה שְׁעָרִים לְעוֹלָם הַהוּא, כְּמָה אוֹרוֹת - בְּשַׁעַר שִׁיֵּצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה הֵיא מְקַדֶּמֶה לְפָנָיו, וְהוֹלֶכֶת לְכָל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, מְכַרְיָזָה וְאוֹמְרָת: (ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צָדִיק! הַתְקִינּוּ כְּסָאוֹת לְפָלוֹנֵי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ! שְׁאִין שְׁמַחָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא אֵלָּא בְּמִי שֶׁשִּׁמְשָׁתְדֵל בַּתּוֹרָה, כֹּל שְׁכָן אֶדָם שֶׁשִּׁמְתַּעוֹרֵר בְּלִילָה לְהַשְׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, שְׁהָרִי כֹל הַצְּדִיקִים שְׁכָנָן עֵדָן מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פְּסוּקָה זֶה יֵשׁ בּוֹ סוּד חֲכָמָה. הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵיא בְּגָלוּת עִם יִשְׂרָאֵל וְהוֹלֶכֶת עִמָּם בְּצָרָתָם. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָךְ - מַחְנֹת עֲלִיּוֹנִים כֹּלָם מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָךְ, לְקוֹל תּוֹשֵׁבְחָתָךְ בְּגָלוּתָא.

הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) הַרְאֵנִי אֶת מְרֹאֲיֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלָךְ. הַשְּׁמִיעֵנִי קוֹל אוֹתָם הַחֲבָרִים שֶׁשִּׁמְשָׁתְדֵלִים בַּתּוֹרָה,

וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו', (במדבר כה) רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מָאִי מוֹסֵר אָבִיךָ, מוֹסֵר, דָּא אוֹרְיִיתָא, דָּאִית בֵּה פְּמָה תּוֹכַחְתִּין, פְּמָה עוֹנָשִׁין. פְּמָה דָּאִתָּא אָמַר, (משלי ג) מוֹסֵר יי בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאַל תִּקַּח בְּתוֹכְחָתוֹ.

וּבְגִין דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרְיִיתָא בְּהָאִי עֲלָמָא, זְכִי דִּיפְתָחוּן לִיה פְּמָה תְרַעִין לְהַהוּא עֲלָמָא, פְּמָה נְהוֹרִין. בְּשַׁעַתָּא דִּינְפּוֹק מֵהָאִי עֲלָמָא, הֵיא אֶקְדִּימַת קַמִּיה, וְאַזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תְרַעִין, מְכַרְיָת וְאוֹמְרָת, (ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צָדִיק. אֶתְקִינּוּ כְּרִסְיִין לְפִלְגְנֵיא עֲבָדָא דְּמִלְפָּא. דְּלִית חֲדוּ לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָּא מָאן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרְיִיתָא, כֹּל שְׁכָן בְּרַ נֶשׁ דְּמַתְעַר בְּלִילָא לְאִשְׁתְּדָּלָא בְּאוֹרְיִיתָא, דְּהָא כָּל צְדִיקָיָא דְּבַגְנָתָא דְּעֵדָן, צִיִּיתִין לְקַלִּיה, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּכָה בִּינֵיהוּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הֵיא קְרָא רְזָא דְּחֲכָמָתָא אִית בֵּיה. הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, עֲמָהוּן בְּעַקְתֵּיהוּ. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָךְ, מְשַׁרְיִין עֲלָאִין. כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקוֹלָךְ, לְקוֹל תּוֹשֵׁבְחָתָךְ בְּגָלוּתָא. הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמָה דָּאִתָּא אָמַר (שיר השירים ב) הַרְאֵנִי אֶת מְרֹאֲיֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלָךְ. הַשְּׁמִיעֵנִי, קָלָא דְּאִינוּן חֲבָרָיָא דְּמְשַׁתְּדֵלִי בְּאוֹרְיִיתָא דְּהָא לִית

שְׁהָרִי אֵין תְּשַׁבַּחַת לְפָנָי כְּאוֹתָם
שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל כָּל
אוֹתָם שׁוֹכְאִים לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
וּמְכַשְׁנֵחֶצֶה הַלֵּילָה וּבָאִים עִם
הַמְּלָכָה כְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם לְקַבֵּל פְּנֵי
הַמְּלָךְ, מִתְחַזֵּק יוֹרֵשׁ בְּשִׁכְנֵיהָ.
וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁשׂוּרָה בּוֹ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בֵּא וְרָאָה, כָּל מִי שְׁזוֹכָה לְהַתְחַזֵּק
בְּשִׁכְנֵיהָ, יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מֵאוֹתָם
דְּבָרִים שְׁאַחֲזוּזִים מוֹלָה, כְּמוֹ מִי?
אוֹתָם שְׁלֹא מְשַׁקְרִים בְּאוֹת
הַקְּדוֹשׁ, כְּגוֹן בַּת אֵל נְכָר. וְכָל מִי
שְׁשׂוֹמֵר עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוּל כְּנִסַּת
יִשְׂרָאֵל אַחֲזוּזָה בּוֹ וְשׁוֹמֵרֶת אוֹתוֹ
וְהִיא מְקַדֶּמֶת לוֹ שְׁלוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן
אִם זוֹכָה וְקוֹנֶה אֶת זֶה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאוּיִים הֵיוּ
יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת מְשַׁמְדִים בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה, פָּרַט לָזֶה שֶׁהַקְּדִים פְּנִיחַס
לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה וְשִׁכַּף אֶת הַרְגָּזוֹ. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי וְגו'. דְּבָר אַחַר
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו' - אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בֶּן בֶּן פְּעַמִּים, כֹּא
לְהַשְׁלִים הָאֲבָדָה (הַמַּעֲשֵׂה).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָדָם זֶה שְׁנוֹטֵל
גְּלוּל הַנְּשֵׁמָה וְלֹא זָכָה לְהַתְתַּקֵּן
בּוֹ, כְּאִלּוּ מְשַׁקֵּר בְּאֵמַת הַמְּלָךְ,
וְאֵין קוֹרָא עָלָיו פְּסוּקָה זֶה, (וַיִּקְרָא
ה) אוֹ מֵצָא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טוֹב
לוֹ שְׁלֹא נִכְרָא.

שְׁנֵינוּ, צְדִיק גְּמוּר אֵינוֹ נִדְחָה,
וְצְדִיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר נִדְחָה. מִיֵּהוּ
צְדִיק גְּמוּר וּמִיֵּהוּ צְדִיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר? וְכִי מִי שְׁלֹא שְׁלֵם בְּדַכְרֵיו
נִקְרָא צְדִיק? אֶלָּא צְדִיק גְּמוּר,
יָדוּעַ שְׁהָרִי לֹא לוֹקַח גְּלוּלִים
עֲקָמִים, וּבִירְשָׁתוֹ בּוֹנֶה בְּנֵין,
וּמְתַקֵּין חוֹמוֹת, וְחוֹצֵב בּוֹרוֹת
וְנוֹטֵעַ אֵילָנוֹת.

תּוֹשְׁבַּחְתָּא קַמָּאִי, כְּאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל, כָּל אֵינוֹן דְּזַפְּאֵן
לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא, וּמַכְּד פְּלִיג
לֵילֵיא, וְאַתֵּיין בְּמִטְרוּנֵיתָא כַּד נְהִיר יְמָמָא,
לְקַבֵּל אֲנָפִי מִלְּפָא, אַתְקִיף וְאַחֲסִין
בְּשִׁכְנֵיתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשִׁרְיָא בֵּיהּ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא.

הָא חֲזִי, כָּל מָאן דְּזָכִי לְאַתְתַּקֵּף בְּשִׁכְנֵיתָא,
יִסְתַּמַּר גְּרַמּוּהֵי מְאֲנוֹן מְלִין דְּאַחֲזִידֵן
לְקַבֵּלָהּ. כְּגוֹן מָאן. אֵינוֹן דְּלֹא מְשַׁקְרִי בְּאֵת
קְדִישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נְכָר. וְכָל מָאן דְּנִטִיר
גְּרַמִּיהָ, כְּבִיכּוּל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אַחֲזִידָא בֵּיהּ,
וְנִטְרָא לֵיהּ, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיהּ שְׁלָם. וְכָל
שֶׁכֵּן אִי זָכִי וְקָנִי לְהָאִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַתְחַזֵּיין יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתַּצָּאָה
בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא, בַּר דְּאַקְדִּים פְּנִיחַס לְהָאִי
עוֹבְדָא, וְשִׁכִּיף רוּגְזָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, פְּנִיחַס
בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי וְגו'. דְּבָר
אַחַר, פְּנִיחַס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בֶּן בֶּן תְּרֵי זְמַנִּי, לְאַשְׁלֵמָא אוֹבְדָא (נ"א עוֹבְדָא) קָא
אַתִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי בַר נֶשׁ דְּנִטִיל גְּלוּלָא
דְּנִשְׁמַתָּא, וְלֹא זָכִי דִיתְתַּקֵּן בֵּיהּ, כְּאִלּוּ
מְשַׁקֵּר בְּקוֹשְׁטָא דְּמִלְּפָא. וְאַנָּא קְרִינָא עָלֵיהּ
הָאִי קָרָא (וַיִּקְרָא ה) אוֹ מֵצָא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טַב לֵיהּ דְּלֹא
אַבְרִי.

תְּנִינֵן צְדִיק גְּמוּר, אֵינוֹ נִדְחָה. וְצְדִיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר, נִדְחָה. מָאן הוּא צְדִיק גְּמוּר, וּמָאן
הוּא צְדִיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר, וְכִי מָאן דְּלֹא שְׁלִים
בְּמַלּוּי, צְדִיק אַקְרִי. אֶלָּא, צְדִיק גְּמוּר, יָדִיעַ,
דְּהָא לֹא נִטִיל גְּלוּלִין עַקִּימִין, וּבְאַחֲסַנְתֵּיהּ
בְּנֵי בְנֵיין, וְאַתְקִין שׁוּרִין, וְחֹצֵב בִּירִין, וְנוֹטֵעַ אֵילָנִין.